# 1e Tussentijdse rapportage 2025

# Gemeente Lingewaard

# Inhoudsopgave


Algemeen ....3
Inleiding ....3
Leeswijzer ....3
Samenvatting ....4
Programma's ....6
Financiën ....10
Financiële positie ....10
Totaaloverzicht financiële mutaties ....11
Mutaties reserves ....13
Strategische agenda sociaal domein ....14
Strategische agenda sociaal domein ....14
Opgave 1. Versterken van de sociale basis ....14
Opgave 2. Kostenbescherming maatwerkvoorzieningen ....14
Thema 1. Beschermd thuis ....15
Thema 2. Lingewaardse ontwikkelagenda jeugd ....16
Thema 3. Bestaanszekerheid ....16
Thema 4. Integrale werkwijze rond statushouders en vluchtelingen ....17
Thema 5. Transformatie van zorg naar gezondheid ....17
Financiële ontwikkelingen ....18

# Algemeen

## Inleiding

Voor u ligt de 1e Tussentijdse rapportage 2025. Dit is het eerste moment in het begrotingsjaar waarin we rapporteren over de voortgang. Gezien de grote financiële opgave waar we vanaf 2026 voor staan, hebben we ervoor gekozen om de beschikbare capaciteit te richten op de uitwerking van de Kadernota 2026. Dit betekent dat deze rapportage, net als in 2024, geen reguliere afwijkingen bevat. Hierover hebben wij uw raad in november 2024 al geïnformeerd.
We beperken deze rapportage tot twee onderdelen:

- Besluiten van het college om extra of nieuw budget aan de raad te vragen voor 2025.
- Periodieke verantwoording van de uitvoering van de strategische agenda binnen het Sociaal Domein.

In de 2e Tussentijdse rapportage geven we weer een volledig beeld van de verwachte afwijkingen op de begroting. Mocht zich tussen de 1e en 2e tussentijdse rapportage een substantiële afwijking voordoen, dan brengen we uw raad daar uiteraard apart van op de hoogte.

# Leeswijzer

Deze 1e Tussentijdse rapportage bestaat uit een aantal onderdelen, hieronder staan deze genoemd met een korte toelichting op wat hierin is opgenomen.

## Programma's

Hierin zijn per programma de financiële afwijkingen opgenomen waarover wij besloten hebben hiervoor extra of nieuw budget aan te vragen over 2025.

## Financiën

Hierin staat de financiële uitwerking van de voorstellen zoals opgenomen bij het onderdeel 'Programma's'.

## Strategische agenda Sociaal domein

Hierin is de inhoudelijke verantwoording opgenomen over de uitvoering van de twee opgaven en vijf thema's  zoals opgenomen in de strategische agenda Sociaal domein.
Daarnaast is er een apart onderdeel gewijd aan de financiële ontwikkelingen van deze agenda.

## Samenvatting

De 1e tussentijdse rapportage heeft een totaal nadelig saldo van € 690.100 in 2025. Het actuele saldo van de begroting 2025 is na vaststelling van deze rapportage door de raad € 1.851.300 negatief.
Het structurele effect vanaf 2026 is heel beperkt. Deze structurele doorwerking is opgenomen in de 'Financiële positie' binnen het onderdeel Financiën.

Hieronder een totaaloverzicht van de mutaties op de begroting 2025.

| | Programma | Wijziging | V/N |
|---|---|---|---|
| 1 | Veiligheid | - | V |
| 2 | Verkeer, vervoer en waterstaat | - | V |
| 3 | Economie | - | V |
| 4 | Onderwijs | - | V |
| 5 | Sport, cultuur en recreatie | -10.000 | N |
| 6 | Sociaal domein | -403.500 | N |
| 7 | Volksgezondheid en milieu | - | V |
| 8 | Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing | -196.600 | N |
| 9 | Bestuur en ondersteuning | -80.000 | N |
| | **TOTAAL Wijzigingen** | **-690.100** | **N** |

# Programma's

## Programma 2

### Bijdrage bestrating Staatsliedenbuurt, Gendt € 44.800 Budgetneutraal (reserve)

De herontwikkeling van de Staatsliedenbuurt in Gendt is gereed. In het programma van eisen was opgenomen dat zoveel mogelijk moest worden uitgegaan van bestaande materialen in het kader van duurzaamheid. Het bestratingsmateriaal bleek echter van een slechtere kwaliteit dan vooraf was ingeschat. Op verzoek van de gemeente is daarom nieuw bestratingsmateriaal en een betere fundering toegepast. De extra kosten die dit met zich meebrengt, komt voor 50% voor rekening van de gemeente en voor 50% voor de aannemer. We stellen de raad voor de lasten te dekken door een onttrekking uit de reserve Rehabilitatie wegen.

## Programma 4 en 6

### Verschuiving investeringsbudget aankoop kerk Doornenburg € 160.000 Budgetneutraal

Op 26 oktober 2023 heeft de gemeenteraad besloten om een multifunctionele accommodatie (MFA) te realiseren in de OLV Kerk te Huissen. Op 28 maart 2024 heeft de gemeenteraad besloten om het IKC De Doornick (IHP) te huisvesten in de (leegstaande) Sint Martinuskerk in Doornenburg. Het aankoopbedrag van € 510.000 gesplitst in een aankoopbedrag voor de OLV kerk in Huissen (€ 350.000) en voor de Martinus kerk in Doornenburg (€ 160.000). Dit betekent een verschuiving van het beschikbare investeringsbudget van de MFA Huissen naar de IKC De Doornick.

## Programma 5

### Koelhuis Huissen € 217.000 Budgetneutraal (voorziening)

Om de veiligheid van de gebruikers te waarborgen, is half november 2024 besloten om het Koelhuis in verband met een instabiele dakconstructie tijdelijk te sluiten voor gebruik. Op korte termijn hebben we maatregelen genomen nemen om de dakconstructie te stabiliseren. Hierover is de raad in twee informatienota's geïnformeerd: Raadsinformatienota 17 december 2024 en (wegens tegenvallende kosten) Raadsinformatienota 18 maart 2025. De lasten worden gedekt door een onttrekking uit de voorziening extra onderhoud 't Koelhuis.

## Programma 5 en 6

### Initiatievenbudget cultureel erfgoed € 10.000 Budgetneutraal

Het initiatievenbudget biedt inwoners de mogelijkheid om een project te realiseren of ondersteunt hen bij de uitvoering ervan. Het budget speelt een belangrijke rol in het realiseren van de gemeentelijke ambities en bijbehorende projecten en is een integraal onderdeel van de nota Cultureel Erfgoed 2025. Bovendien geven we hiermee invulling aan het verdrag van Faro 'De waarde van cultureel erfgoed voor de samenleving'. Dit verdrag richt zich op het stimuleren van participatie bij het behoud van cultureel erfgoed.
Door een wijziging in het subsidieplafond voor culturele en sportevenementen komt er € 10.000 beschikbaar vanuit het cultuurbudget. Dit bedrag wordt nu structureel vrijgemaakt voor het initiatievenbudget.(Raad 20 februari 2025)

## Programma 6

### Dannenburcht Huissen € 92.500 Nadeel Incidenteel € 7.500 Voordeel Structureel

De stichting Scoutinggebouw Dannenburcht is zelf verantwoordelijk voor het klein en groot onderhoud, wat zij al jaren naar volle tevredenheid van de gemeente uitvoeren. Zij worden nu echter geconfronteerd met een benodigde investering van bijna € 200.000 voor herstel en verbetering van het dak, waaronder het verwijderen van asbest. De stichting kan dit niet volledig zelf bekostigen. Daarom stellen wij voor om een eenmalige subsidie van € 100.000 te verstrekken. Wij ontvangen voor deze werkzaamheden een subsidie van € 7.500 van het Rijk. Het incidentele nadeel voor de gemeente komt daarmee uit op € 92.500.
Met dit voorstel vervalt de eerder opgenomen investering van € 100.000 in de Dannenburcht in de Begroting 2025, en daarmee ook de bijbehorende kapitaallasten. Daarnaast is met de stichting afgesproken dat de jaarlijkse huisvestingssubsidie van € 2.600 in drie jaar wordt afgebouwd. Hierdoor ontstaat een structureel voordeel dat oploopt tot € 7.500 in 2028 (kapitaallasten en afbouw subsidie).

### Onderzoek accommodatieplannen Doornenburg en Angeren € 50.000 Nadeel

In vervolg op de Contourennota Accommodatie en Vastgoedbeleid (raad april 2019) werken we aan accommodatieplannen voor de kernen Doornenburg en Angeren.
Om hiervoor een goed programma van eisen en een bijbehorende kostenraming op te stellen, zijn diverse externe onderzoeken nodig. Deze onderzoeken brengen in beeld welke aanpassingen en/of uitbreidingen van de huidige accommodaties mogelijk zijn. Ook kijken we naar mogelijkheden om de accommodaties die behouden blijven te verduurzamen en beter toegankelijk te maken.
De kosten hiervoor bedragen € 50.000.

### Groene invulling voormalig handbalveld Kampsestraat Angeren € 20.000 Nadeel

Op 21 september 2022 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen om de locatie van het voormalige handbalveld Kampsestraat in Angeren een passende groene invulling te geven in overleg met de werkgroep “Angeren Aantrekkelijk” en de omwonenden.
Om een groene inrichting te realiseren zullen we het asfalt verwijderen en het perceel inzaaien met een bloemrijk mengsel. De kosten hiervoor zijn € 20.000. Het perceel blijft zo voor de toekomst beschikbaar voor woningbouw. We blijven in gesprek met de werkgroep “Angeren Aantrekkelijk” over een groene invulling van een andere locatie in Angeren. De raad is hierover geïnformeerd op 25 februari 2025.

### Randvoorwaarden realisatie bezuinigingen € 145.000

In de Kadernota 2026 zijn maatregelen opgenomen binnen het sociaal domein die leiden tot lagere kosten. Deze maatregelen zijn onderdeel van de bezuinigingsvoorstellen, maar hebben zeker niet alleen een financiële achtergrond. De vraag naar zorg en ondersteuning groeit sneller dan het aanbod. Om te kunnen (blijven) doen wat nodig is, moeten we anders met onze voorzieningen omgaan. Bijvoorbeeld meer inzetten op het voorkomen van problemen, denken in mogelijkheden en oplossingen en meer werken vanuit netwerken en eigen kracht, zodat inwoners sneller en makkelijker hulp kunnen krijgen als dat nodig is. Om deze beweging mogelijk te maken en de maatregelen uit de Kadernota 2026 zorgvuldig door te voeren, zijn tijdelijke investeringen nodig vanaf medio 2025.
Het gaat om de inzet van:

- Projectleider Wmo
- Implementatiecoach Wmo & Jeugd
- Senior consulent Participatie

Voor 2025 bedragen de kosten hiervan € 145.000. Deze tijdelijke investeringen lopen door in 2026 en 2027 en worden verwerkt in de Begroting 2026.

Tegenover deze investeringen staan voordelen die oplopen van ongeveer € 0,9 miljoen in 2026 tot € 3 miljoen in 2029. Meer informatie over de maatregelen binnen het sociaal domein is opgenomen in het document 'Bezuinigingsvoorstellen in het sociaal domein in samenhang'.

### Correctie reserve mutatie Beschermd wonen, beschermd thuis € 106.000 Nadeel

In de Begroting 2025 is de mutatie in de reserve Beschermd wonen, beschermd thuis niet correct opgenomen. Dit corrigeren wij in deze rapportage wat leidt tot een extra storing in de reserve van € 106.000. Zie ook financiële ontwikkelingen strategische agenda sociaal domein.

### Strategische agenda sociaal domein € 171.500 Budgetneutraal (reserves)

Voor de uitvoering van de strategische agenda verwachten we in 2025 € 251.500 meer te besteden dan primair begroot. Dit saldo wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve sociaal domein. Voor beschermd wonen/beschermd thuis is er € 80.000 minder nodig. Dit betekent dat er € 80.000 minder onttrokken wordt aan de reserve Beschermd wonen, beschermd thuis. Zie ook financiële ontwikkelingen strategische agenda sociaal domein.

## Programma 8

### Omgevingswet € 196.600 Nadeel

Dit nadeel betreft de incidentele middelen voor 2025 en zijn nodig voor een startdocument om te komen tot een omgevingsvisie (€ 25.000), het omgevingsplan voor Haalderen (€ 68.000), de omgevingsprogramma's Landschap, natuur en biodiversiteit (€ 50.000) en kleine woningbouwplannen (€ 50.000), software (€ 17.500) en het borgen van wettelijke taken m.b.t. erfgoed (€ 50.000). Daarnaast is tweemaal € 150.000 nodig voor het inregelen van interne werkprocessen en het omzetten van oude planregels naar begrijpelijke nieuwe planregels voor het omgevingsplan. Met aftrek van beschikbare middelen is het tekort € 196.600. Dit tekort valt mogelijk (veel) lager uit als het Rijk net als vorig jaar middelen beschikbaar stelt voor het implementeren van de wet. In de meicirculaire 2024 is een compensatie aangekondigd voor 2025 voor de invoeringskosten van de Omgevingswet van naar verwachting € 190.000, waarover we zekerheid krijgen in de meicirculaire 2025. Deze eventuele extra gelden verlagen het tekort van € 196.600 naar, naar verwachting, € 6.600. Omdat hieromtrent nog geen definitieve zekerheid bestaat, is het volledige bedrag opgenomen.

## Programma 9

### Van werk naar werk (financiële gevolgen in jaarrekening 2025)

In 2020 hebben we met uw raad afgesproken hierover te rapporteren in de tussentijdse rapportages, maar de financiële consequenties pas in de jaarrekening te verwerken.
Met deze tussentijdse rapportage willen we alvast melden dat we op basis van de huidige gegevens dit budget waarschijnlijk overschrijden met € 613.000. Bij de berekening is rekening gehouden met de kosten van de maximale termijn waarvoor medewerkers ten laste van dit budget komen. Dit bedrag kan hoger worden als gevolg van mogelijke WW-lasten. Dit bedrag kan lager worden als medewerkers eerder uitstromen omdat zij eerder dan de maximale termijn ander passend werk gevonden hebben.
Medewerkers worden ten laste van dit budget gebracht wanneer:

- Geen kans op terugkeer in de eigen functie
- Geen perspectief op een andere functie is
- Door ziekte "terecht komen" in het 2e spoor

Het bovenstaande bedrag is vooral het gevolg van een hoog langdurig ziekteverzuim wat niet werk gerelateerd is. Door de loonkosten van deze medewerkers ten laste te brengen van "VWNW" kan door vervanging de dienstverlening doorgaan.

### Taskforce Stikstof € 80.000 Nadeel

Voor activiteiten die stikstof uitstoten is aanvullend werk nodig. Onder meer moet worden aangetoond dat stikstofruimte die we voor een activiteit willen benutten, niet nodig is voor natuurherstel. Dit heeft gevolgen voor vergunningen en voor onderzoeken die voorafgaan aan de vergunningverlening. Hiervoor is nodig dat planning van activiteiten, onderzoek, vergunningverlening etc. intern anders wordt georganiseerd. Hiervoor richten we een Taskforce Stikstof in en huren we een procesbegeleider in.

### Frictiekosten bezuinigingen € 38.000 Nadeel

Een van de bezuinigingsvoorstellen zoals opgenomen in de Kadernota is het strooien met een andere samenstelling van het strooimateriaal. Deze aangepaste samenstelling heeft geen effect op de kwaliteit van het strooimateriaal, maar is wel goedkoper. Dit vraagt wel een eenmalige aanpassing van het materieel. Deze investering bedraagt € 38.000. De kapitaallasten hiervoor bedragen € 2.900 vanaf 2026. Hier staat een structurele besparing van € 15.000 per jaar tegenover.

# Financiën

## Financiële positie

Het totale nadelige saldo van de 1e tussentijdse rapportage 2024 is € 690.100

Het actuele saldo van de begroting 2025 is na vaststelling van deze rapportage door de raad € 1.851.300 negatief. Hier ziet u het verloop van het saldo 2025:

| Bedragen x € 1.000 | | |
|---|---|---|
| Saldo begroting 2025 | -907 | N |
| Septembercirculaire 2024 | -168 | N |
| Structurele ontwikkelingen 2e Turap 2024 | -32 | N |
| Amendement vervallen extra indexatie Hondenbelasting | -34 | N |
| Amendement grondstoffenbeleid | -20 | N |
| Saldo vóór 1e turap | -1.161 | N |
| Bijstellingen 1e Turap 2025 | -690 | N |
| **Totaal begroting inclusief bijstellingen 1e Turap 2025** | **-1.851** | **N** |

De structurele ontwikkelingen van de 1e turap zijn positief.

| P | Bedragen x € 1.000 | 2025 | 2026 | 2027 | 2028 | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 2 | Bijdrage bestrating Staatsliedenbuurt, Gendt | | -1 | -1 | -1 | N |
| 2 | Dekking Staatsliedenbuurt door reserve rehabilitatie wegen | | 1 | 1 | 1 | V |
| 4 | Verschuiving investeringsbudget aankoop kerk Doornenburg | | | 5 | 5 | V |
| 6 | Verschuiving investeringsbudget aankoop kerk Doornenburg | | | -5 | -5 | N |
| 5 | Initiatievenbudget cultureel erfgoed | -10 | -10 | -10 | -10 | N |
| 6 | Dekking initiatievenbudget vanuit cultuurbudget | 10 | 10 | 10 | 10 | V |
| 6 | Dannenburcht Huissen structureel voordeel vervallen investering en afbouw subsidie | | 3 | 7 | 8 | V |
| 9 | Frictiekosten bezuinigingen | | -3 | -3 | -3 | N |
| | **Totaal** | **-** | **-** | **4** | **5** | **V** |

Het effect op de Meerjarenbegroting 2025 - 2028 is:

| Bedragen x € 1.000 | 2025 | 2026 | 2027 | 2028 | |
|---|---|---|---|---|---|
| **SALDO Meerjarenbegroting 2025 - 2028** | -907 | -3.704 | -1.601 | -1.148 | N |
| Septembercirculaire 2024 | -168 | 181 | 626 | 756 | V |
| Structurele ontwikkelingen 2e Turap 2024 | -32 | -32 | -32 | -32 | N |
| Amendement vervallen Hondenbelasting | -34 | -285 | -285 | -285 | N |
| Amendement grondstoffenbeleid | -20 | -20 | -20 | -20 | N |
| Saldo vóór 1e Turap 2025 | -1.161 | -3.860 | -1.312 | -729 | N |
| Ontwikkelingen 1e Turap 2025 | -690 | - | 4 | 5 | V |
| **Totaal saldo Meerjarenbegroting 2025 - 2028** | **-1.851** | **-3.860** | **-1.308** | **-724** | **N** |

## Totaaloverzicht financiële mutaties

- = Nadeel
+ = Voordeel

| P | Onderwerpen | I/S | Lasten | Baten |
|---|---|---|---|---|
| 1 | Geen mutaties | | | |
| | **TOTAAL programma 1** | | **-** | **-** |
| 2 | Bijdrage bestrating Staatsliedenbuurt, Gendt ( financieel effect vanaf 2026) | | | |
| | **TOTAAL programma 2** | | **-** | **-** |
| 3 | Geen mutaties | | | |
| | **TOTAAL programma 3** | | **-** | **-** |
| 4 | Verschuiving investeringsbudget aankoop kerk Doornenburg (financieel effect vanaf 2027) | | | |
| | **TOTAAL programma 4** | | **-** | **-** |
| 5 | Koelhuis Huissen | I | -217.000 | |
| 5 | Onttrekking voorziening 'Extra onderhoud 't Koelhuis' | I | | 217.000 |
| 5 | Initiatievenbudget cultureel erfgoed | S | -10.000 | |
| | **TOTAAL programma 5** | | **-227.000** | **217.000** |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 6 | Verschuiving investeringsbudget aankoop kerk Doornenburg (financieel effect vanaf 2027) | | | |
| 6 | Verlaging cultuurbudget inzetten voor initiatievenbudget cult.erfgoed | S | 10.000 | |
| 6 | Dannenburcht Huissen | I | -100.000 | |
| 6 | Dannenburcht Huissen subsidie van het Rijk | I | | 7.500 |
| 6 | Dannenburcht Huissen structureel voordeel vervallen investering en afbouw subsidie (financieel effect vanaf 2026) | S | | |
| 6 | Onderzoek accommodatieplannen Doornenburg en Angeren | I | -50.000 | |
| 6 | Groene invulling voormalig handbalveld Kampsestraat, Angeren | I | -20.000 | |
| 6 | Frictiekosten bezuinigingen | I | -145.000 | |
| 6 | Correctie reserve mutatie Beschermd wonen, beschermd thuis | I | -106.000 | |
| 6 | Strategische agenda Taskforce SD: Beschermd wonen, beschermd thuis | I | 80.000 | |
| 6 | Verlaging onttrekking reserve Beschermd wonen, beschermd thuis | I | | -80.000 |
| 6 | Strategische agenda Taskforce Sociaal domein | I | -251.500 | |
| 6 | Verhoging onttrekking reserve Sociaal domein | I | | 251.500 |
| | **TOTAAL programma 6** | | **-592.500** | **189.000** |
| 7 | Geen mutaties | | | |
| | **TOTAAL programma 7** | | **-** | **-** |
| 8 | Omgevingswet | I | -196.600 | |
| | **TOTAAL programma 8** | | **-196.600** | **-** |
| 9 | Procesbegeleider Taskforce Stikstof | I | -80.000 | |
| 9 | Frictiekosten bezuinigingen (financieel effect vanaf 2026 ) | S | | |
| | **TOTAAL programma 9** | | **-80.000** | **-** |
| | **TOTAAL** | | **-1.096.100** | **406.000** |
| | **Saldo van Baten en Lasten 1e turap 2025** | | | **-690.100** |
| | (- = Nadeel / + = Voordeel) | | | |

## Mutaties reserves

| P | Onderwerp | Reserve | Bedrag | |
|---|---|---|---|---|
| 6 | Correctie reserve mutatie Beschermd wonen, beschermd thuis | Beschermd wonen, beschermd thuis | -106.000 | N |
| 6 | Beschermd wonen, beschermd thuis | Beschermd wonen, beschermd thuis | -80.000 | N |
| 6 | Task force strategische agenda | Sociaal domein | 251.500 | V |
| | | **Totaal** | **65.500** | **V** |

# Strategische agenda sociaal domein

## Strategische agenda sociaal domein

Op 24 oktober 2023 stelde uw raad de Taskforce strategische agenda sociaal domein 2023-2026 (verder strategische agenda SD) vast. We spraken af dat we over de uitvoering van deze strategische agenda SD in de P&C-cyclus rapporteren. In deze rapportage leest u over de voortgang tot en met het eerste kwartaal van 2025. Per onderdeel ziet u wat we tot nu toe hebben bereikt.

## Opgave 1. Versterken van de sociale basis

Een sterke sociale basis zorgt ervoor dat inwoners met lichte hulp- en ondersteuningsvragen laagdrempelig en in de buurt hulp kunnen krijgen. In ons aanbestedingstraject werken we hiervoor toe naar een sterk welzijnsbedrijf.

### Resultaten

- Er staat een sterk welzijnsbedrijf dat op basis van een duidelijke opdracht vormgeeft aan laagdrempelige hulp en ondersteuning aan Lingewaardse inwoners;
- Het aanbod van laagdrempelige voorzieningen in de Lingewaardse kernen past bij de vraag van de inwoners;
- In elke kern is een sociaal team beschikbaar voor het beantwoorden van vragen van inwoners over problemen waar zij tegenaan lopen;
- Partners en gemeente werken intensief samen en weten elkaar te vinden.

### Waar staan we nu?

- We selecteerden Incluzio als onze nieuwe partner voor de sociale basis. We startten vervolgens met de gesprekken over de implementatie met onze nieuwe welzijnspartner en werken toe naar inwerkingtreding van het contract per 1 januari 2026.
- Naast de aanbesteding van een nieuw welzijnsbedrijf, werken we ook aan de sociale basis door de ontwikkeling van een sportbedrijf en cultuurbedrijf. Hierover wordt meer toegelicht bij IZA/GALA, verderop in deze tussentijdse rapportage.

## Opgave 2. Kostenbescherming maatwerkvoorzieningen

Het aantal inwoners dat zorg en ondersteuning krijgt blijft stijgen. Wij hebben - net als veel andere Nederlandse gemeenten - te maken met een groeiende vraag naar voorzieningen in een zorglandschap dat steeds minder aan deze vraag kan voldoen als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt. We zullen kritisch moeten kijken hoe we de druk op de maatwerkvoorzieningen naar beneden kunnen brengen. Een deel van de oplossing vinden we in het versterken van de sociale basis, maar daarnaast kijken we ook hoe we beter kunnen sturen op geïndiceerde zorg.

### Resultaten

- Een plan met voorstellen om de kosten voor maatwerkvoorzieningen beheersbaar te houden;
- Een dekkend aanbod aan laagdrempelige en collectieve voorzieningen die zorgen voor afname van de vraag naar maatwerkvoorzieningen.

### Waar staan we nu?

- We maakten een sturingsdocument met besparingsopties binnen het sociaal domein in samenhang. Dat hebben we gedaan voor de sociale basis (en subsidies), participatie, Wmo, jeugd en onderwijs. We hebben tot en met 2029 begroot naar wat deze voorstellen ons kunnen opleveren, welke risico's we daarbij zien en welke extra inzet nodig is om dit voor elkaar te krijgen.
- Bij de maatwerkvoorzieningen voor jeugd zijn de eerste effecten van het actieplan zichtbaar. We zien een daling van het aantal jeugdigen in zware verblijfsvoorzieningen en schalen sneller af naar lichtere vormen van zorg.

## Thema 1. Beschermd thuis

Gemeenten, rijk en andere partijen werken al jaren aan de transitie 'van beschermd wonen naar een beschermd thuis'. Deze beweging moet het mogelijk maken dat mensen met psychische problemen vaker thuis of in hun eigen woonplaats kunnen blijven wonen.

### Resultaten

- De lokale toegang tot beschermd wonen en beschermd thuis is ingericht;
- De sociale basis biedt voldoende mogelijkheden voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid om anderen te ontmoeten en hulp te vragen en te krijgen als dat nodig is;
- Er is een divers aanbod van woonvormen, passend bij de behoefte van inwoners met een psychische kwetsbaarheid;
- De maatwerkproducten die wij regionaal inkopen passen bij de beweging naar beschermd thuis.

### Waar staan we nu?

- De doordecentralisatie van beschermd wonen die voorzien was voor 1 januari 2025 is door het rijk opnieuw uitgesteld. Door het gebrek aan voortgang van de landelijke besluitvorming is ook 1 januari 2026 niet langer haalbaar. We koersen daarom regionaal gezamenlijk op 1 januari 2027.
- Op 27 maart 2025 stemde u in met de Woonzorgvisie waarin de beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis ook een plek kreeg. Voor de Woonzorgvisie werken we aan een uitvoeringsplan dat wij dit jaar afronden. Parallel daaraan werken we ook aan een lokaal uitvoeringsplan beschermd wonen/ beschermd thuis waarin we onze lokale toegang en steunstructuur inrichten.
- De lokale steunstructuur is ook een belangrijk onderdeel van de aanbestedingsopdracht voor de sociale basis en wordt door onze nieuwe welzijnspartner Incluzio verder ontwikkeld en ingericht. We werken daarbij ook aan de versterking van de zorg- en veiligheidsstructuur. We bouwen daarvoor voort op de bestaande werkwijze van het schakelteam en het Lokale Zorg- en Veiligheidsnetwerk. We versterken daarbij de expertise en capaciteit rondom regieviering bij onveiligheid en kiezen voor een integrale benadering van zorg en veiligheid van 0 tot 100. We geven op deze wijze gefaseerd invulling aan de landelijke visie op zorg en veiligheid
- Naast de lokale inrichting besteden we het regionale vangnet (beschermd wonen/ beschermd thuis) aan vanuit het regionaal uitvoeringsplan behorend bij de Kadernota Samen Aan Zet. Hiervoor stellen we naar verwachting in juni 2025 de inkoopdocumenten vast.
- We startten dit jaar ook met de OKO-aanpak, OKO staat voor Opgroeien in een Kansrijke Omgeving en is een evidence based methode om het middelengebruik van jongeren terug te dringen en het welbevinden van jongeren te verhogen. Dit doen we niet alleen. Naast het feit

dat we ondersteund worden door het Trimbos Instituut, trekken we hierin gezamenlijk op met o.a. GGD, Iriszorg, onderwijs en onze nieuwe welzijnspartner.

## Thema 2. Lingewaardse ontwikkelagenda jeugd

Het jeugdveld is zowel landelijk als (boven)regionaal en lokaal in beweging. Hierbij zien we twee grote bewegingen naar voren komen:

1. De stap naar voren: het versterken van het pedagogische klimaat en het bouwen van een stevige sociale basis dicht bij ouders. Hierbij willen we onnodig problematiseren zoveel mogelijk voorkomen.
2. Het versterken van de achterkant: zorgen dat het stelsel goed staat en functioneert, waar sprake is van complexe en meervoudige problematiek en waar veiligheid in het geding is.

In de Lingewaardse Ontwikkelagenda Jeugd proberen we alle bewegingen in samenhang te bezien en te implementeren.

### Resultaten

- Een sterke sociale basis waarin ouders en jeugdigen op een laagdrempelige manier terecht kunnen met vragen en zorgen over opgroeien en opvoeden;
- Een stevige verbinding met onderwijs, kinderopvang, ggz en bestaanszekerheid;
- Passende hulp voor jeugdigen en ouders met complexe en meervoudige problematiek met aandacht voor veiligheid van het gezin.

### Waar staan we nu?

- Er ligt een lokaal uitvoeringsplan met actiepunten op bovenstaande thema's met daarbinnen aandacht voor de Hervormingsagenda Jeugd. Hierbij houden we rekening met landelijke eisen, regionale afspraken, de aanbesteding Sociale Basis en de lokale toegang. We nemen de stappen die de komende jaren nodig zijn om te komen tot stevige lokale teams, die in 2028 werken zoals in de Hervormingsagenda is bedoeld.
- Voor belangrijke samenwerkingspartners in de jeugdhulpverleningsketen, is het wenselijk dat we als regio uniformer werken. Denk hierbij aan de Raad voor de Kinderbescherming en Jeugdbescherming. Daarom wordt er regionaal gewerkt aan contracten die voldoen aan de contractstandaarden, het uniformeren van werkprocessen met behulp van de verklarende analyse en het opleiden van professionals in de Top-3 methodiek als instrument dat hoort bij het gefaseerd samenwerken aan veiligheid.
- Regionaal is de nieuwe aanbesteding van de Essentiële Functies afgerond. Dit is hoog specialistische jeugdzorg die we bovenregionaal inkopen. Op dit moment zijn we bezig met het implementeren van deze nieuwe contracten en de werkafspraken die hiermee samenhangen.

## Thema 3. Bestaanszekerheid

Bestaanszekerheid is het kunnen vinden van rust en ruimte om je als mens te ontwikkelen en mee te kunnen doen in de samenleving. Armoede belemmert mensen om een zinvolle bijdrage te leveren aan de samenleving en te werken aan de eigen ontwikkeling, aangezien prioriteiten elders liggen.

### Resultaten

- Een Lingewaardse agenda voor bestaanszekerheid

### Waar staan we nu?

- We werken aan een Lingewaards beleidskader voor bestaanszekerheid. Hierin actualiseren we onze armoedeaanpak en schuldhulpverlening in verbinding met de versterking van de sociale basis. We geven daarbij onze inkomensondersteunende maatregelen zo duurzaam mogelijk vorm met een grotere gebruikersvriendelijkheid voor onze inwoners. Het beleidskader wordt 2 oktober ter besluitvorming aan u voorgelegd.
- We werken regionaal samen aan de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur en ontwikkelen daarbij een (digitaal) werkcentrum dat 1 juli 2026 operationeel is. Regionaal samen werken we daarbij ook aan de Toekomstvisie ontwikkeling Sociaal Ontwikkelbedrijf in onze Arbeidsmarktregio.
- Lokaal zijn we bezig met de evaluatie van onze re-integratie-instrumenten en werken we daaruit voort naar een aanpak behorend bij de sturingsmaatregelen. Daarbij houden we rekening met de inwerkingtreding van de Wet van school van duurzaam werk voor ondersteuning van kwetsbare jongeren van 18 tot 27 om zoveel mogelijk arbeidspotentieel te benutten. Ook bereiden we ons voor op de implementatie van de Participatiewet in balans per 2026.

## Thema 4. Integrale werkwijze rond statushouders en vluchtelingen

Voor statushouders en Oekraïense vluchtelingen zijn we (mede) verantwoordelijk voor het organiseren van huisvesting, werk en inkomen, meedoen in de maatschappij, welzijn, onderwijs, taal en vervoer. We willen daarbij sturen op zelfredzaamheid. We werken hierbij toe naar een integrale werkwijze.

### Resultaat

- In 2026 staat er een integrale werkwijze voor nieuwkomers, ongeacht of zij statushouder of vluchteling zijn.

### Waar staan we nu?

- In februari informeerden wij u over de stand van zaken opvang Oekraïense vluchtelingen. De opvang van Oekraïense vluchtelingen voeren wij uit op basis van De Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) van de Europese unie die loopt tot 4 maart 2026. De bekostigingsregeling vanuit het rijk loopt hier gelijk aan. Alhoewel de normkostenvergoeding per 2025 naar beneden is bijgesteld, verwachten we de opvang nog steeds kostendekkend uit te kunnen voeren.
- We werken met de Woningcorporatie samen aan het realiseren van onze taakstelling voor huisvesting statushouders, waarbij we ook een doorstroomvoorziening ontwikkelen voor alleenstaande en alleengaande (minderjarige) statushouders. Op dit moment lopen we nog achter met onze taakstelling. We hebben daarom een afspraak met de provincie gemaakt dat we onze taakstelling realiseren en onze achterstand met minimaal 1 verminderend. We volgen de ontwikkelingen vanuit Den Haag die van invloed zijn op het uitvoeren van onze taakstelling op de voet.
- Het regionaal inburgeringsaanbod – met uitzondering van de Onderwijsroute – hebben we opnieuw aanbesteed vanuit zorgen over de geleverde kwaliteit. Deze contracten zijn in werking getreden per 1 januari 2025 en sluiten tot op heden goed aan bij onze vraag naar inburgeringsvoorzieningen. De overeenkomsten met betrekking tot de Onderwijsroutes zijn verlengd tot 31 december 2026.

## Thema 5. Transformatie van zorg naar gezondheid

Er wordt een steeds groter beroep op de zorg gedaan, terwijl het aan mensen en middelen ontbreekt om aan de vraag te blijven voldoen. De kwaliteit en beschikbaarheid van zorg is daarmee in de toekomst niet meer te garanderen. Vandaar dat - zowel lokaal, als regionaal en landelijk - wordt gewerkt aan een transformatie van zorg naar gezondheid.

### Resultaten

- Vanuit het rijk ontvangen we middelen in een brede specifieke uitkering tot en met 2026 voor het uitvoeren van het Gezond en Actief Leven Akkoord. Hierna hebben we
    - Een goede preventie-infrastructuur staan (zowel lokaal als regionaal);
    - Een plan van aanpak voor na 2026
    - Vijf erkende ketenaanpakken geïmplementeerd:
        - De gecombineerde leefstijlinterventie (GLI)
        - De aanpak overgewicht en obesitas bij kinderen
        - Valpreventie bij ouderen
        - Welzijn op recept
        - Kansrijke Start

### Waar staan we nu?

- Eind 2024 is de regionale Werkagenda Regioplan 2025 – 2027 Centraal Gelderland vastgesteld. Deze werkagenda vloeit voort uit het Regioplan Centraal Gelderland en geeft invulling aan het Integraal Zorg Akkoord.
- Momenteel vinden de gesprekken plaats met gemeenten, Onze Huisartsen, zorgaanbieders en de GGD om te komen tot een mentaal gezondheidsnetwerk Arnhem en omstreken (MGN).
- De aanbieders van de gecombineerde leefstijlinterventie (GLI) zijn in kaart gebracht en inmiddels is met iedereen een eerste kennismaking geweest. In juni staat een eerste netwerkbijeenkomst gepland. Hierbij zullen de aanbieders, sport- en welzijnscoach en collega's uit het sociaal domein bij aansluiten.
- Ook in 2025 gaan we met ‘gezonde jeugd, gezonde toekomst’ aan de slag in het kader van de ketenaanpak overgewicht en obesitas bij kinderen. De JOGG-regisseur is werkzaam bij Stichting Sportservice Lingewaard en daarmee de link tussen JOGG en verschillende sport- en beweegevenementen die worden georganiseerd in de gemeente. Er is meer aandacht voor de jeugd op het voortgezet onderwijs en het stimuleren van sport en bewegen.
- Begin 2025 is er een flyer ontwikkeld om de bekendheid van beweeginterventies in het kader van valpreventie onder de aandacht te brengen. Naar aanleiding van de input uit de netwerkbijeenkomst wordt ook gewerkt aan een filmpje, welke o.a. afgespeeld kan worden in de wachtkamer bij de huisarts. Daarnaast is er op 9 locaties voorlichting gegeven en zijn aanwezigen gescreend op valrisico.
- In 2024 zijn er in totaal 93 aanvragen binnengekomen voor Welzijn op Recept (in 2023 waren dit er nog 23). De welzijnscoach werkt inmiddels 30 uur per week en investeert een deel van deze tijd aan het versterken van netwerkrelaties die naast huisartsen, POH en het voorliggend veld inmiddels is uitgebreid met casemanagers dementie en wijkverpleging.

## Financiële ontwikkelingen

Bij het vaststellen van de Strategische Agenda Sociaal Domein 2024-2026 is ook bijbehorende begroting vastgesteld. Deze begroting wordt gedekt vanuit de reserve Sociaal domein en de reserve Beschermd wonen, beschermd thuis. Hieronder zijn de bijgestelde begrotingen weergegeven. De afwijkingen worden onder de tabel verder toegelicht.

| **Voorbereiden Sociale Basis** | **2025** | | **2026** | | **Totaal** | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | **Primaire raming** | **Bijgestelde raming** | **Primaire raming** | **Bijgestelde raming** | **Primaire raming** | **Bijgestelde raming** |
| Projectleider inkoop | 91.000 | 91.000 | - | - | 91.000 | 91.000 |
| Juridische expertise aanbesteding | 50.000 | 30.000 | 50.000 | - | 100.000 | 30.000 |
| Projectleider Implementatie | 100.000 | 135.000 | 50.000 | 30.000 | 150.000 | 165.000 |
| Tranformatie ambtelijke organisatie | - | 70.000 | - | - | - | 70.000 |
| Overgangskosten (systemen en processen) | 50.000 | 50.000 | - | - | 50.000 | 50.000 |
| Frictiekosten huidige partners | 100.000 | 200.000 | 100.000 | 100.000 | 200.000 | 300.000 |
| Communicatie, Opleiding en Implementatie | 30.000 | 70.000 | 15.000 | 15.000 | 45.000 | 85.000 |
| Onvoorzien | 20.000 | 20.000 | 20.000 | 25.000 | 40.000 | 45.000 |
| Opstartkosten | 250.000 | 250.000 | | | 250.000 | 250.000 |
| **Subtotaal** | **691.000** | **916.000** | **235.000** | **170.000** | **926.000** | **1.086.000** |
| | | | | | | |
| **Kostenbeheersing Maatwerk** | | | | | | |
| Data-analist | 100.000 | 80.000 | 50.000 | 50.000 | 150.000 | 130.000 |
| **Subtotaal** | **100.000** | **80.000** | **50.000** | **50.000** | **150.000** | **130.000** |
| | | | | | | |
| **Beschermd Thuis** | | | | | | |
| Inrichten van de Toegang | 150.000 | 120.000 | 150.000 | 120.000 | 300.000 | 240.000 |
| Draagvlak in de kernen ***(vitale leefomgeving)*** | 65.000 | 65.000 | 65.000 | 65.000 | 130.000 | 130.000 |
| Lokale steunstructuur ***(toekomstbestendige zorg)*** | 137.000 | 137.000 | 137.000 | 137.000 | 274.000 | 274.000 |
| Wonen ***(een passende woning)*** | 75.000 | 25.000 | 75.000 | 25.000 | 150.000 | 50.000 |
| Meedoen ***(omzien naar elkaar)*** | 125.000 | 125.000 | 125.000 | 125.000 | 250.000 | 250.000 |
| Handhavingsplan alcohol en drugspreventie | 80.000 | 80.000 | 80.000 | 80.000 | 240.000 | 160.000 |
| **Subtotaal** | **632.000** | **552.000** | **632.000** | **552.000** | **1.344.000** | **1.104.000** |
| | | | | | | |
| **Lingewaardse Ontwikkelagenda Jeugd** | | | | | | |
| Ontwikkelen expertiseteam Jeugd | 40.000 | 86.500 | 40.000 | 40.000 | - | 126.500 |
| Uitvoeringsbudget | 11.000 | 11.000 | - | | 11.000 | 11.000 |
| **Subtotaal** | **51.000** | **97.500** | **40.000** | **40.000** | **11.000** | **137.500** |
| | | | | | | |
| **Bestaanszekerheid** | | | | | | |
| Projectleiding en projectorganisatie | 80.000 | 80.000 | 80.000 | 80.000 | 160.000 | 160.000 |
| Training | 53.000 | 53.000 | - | - | 53.000 | 53.000 |
| Re-integratie-projecten | - | - | - | - | - | - |
| Aanpak AanZ specifiek gericht op statushouders gezin (oude wet) | 125.000 | 125.000 | 125.000 | 125.000 | 250.000 | 250.000 |
| **Subtotaal** | **258.000** | **258.000** | **205.000** | **205.000** | **463.000** | **463.000** |
| | | | | | | |
| **IZA/GALA - Transformatie van zorg naar gezondheid** | | | | | | |
| Samen Kwiek | 50.000 | 50.000 | 50.000 | 50.000 | 100.000 | 100.000 |
| **Subtotaal** | **50.000** | **50.000** | **50.000** | **50.000** | **100.000** | **100.000** |
| | | | | | | |
| Totaal reserve Sociaal domein | **1.150.000** | **1.401.500** | **580.000** | **515.000** | **1.650.000** | **1.916.500** |
| Totaal reserve Beschermd wonen, beschermd thuis | **632.000** | **552.000** | **632.000** | **552.000** | **1.344.000** | **1.104.000** |
| **Totaal** | **1.782.000** | **1.953.500** | **1.212.000** | **1.067.000** | **2.994.000** | **3.020.500** |

Voor de uitvoering van de strategische agenda verwachten we in 2025 € 251.500 meer te besteden dan primair begroot. Dit saldo wordt onttrokken aan de reserve Sociaal domein. Voor beschermd wonen, beschermd thuis is er € 80.000 minder nodig. Dit betekent dat er € 80.000 minder onttrokken wordt aan onze reserve Beschermd wonen, beschermd thuis.

### Voorbereiden sociale basis

We verwachten dat we de kosten voor juridische expertise ten aanzien van de finale stappen in de aanbesteding met € 20.000 naar beneden kunnen bijstellen.
Na de definitieve gunning is de implementatie gestart. We moeten daarvoor een groter beroep doen op de projectleider implementatie. Dat vraagt een verhoging van het budget met € 35.000. De transformatie van de sociale basis is ook een grote verandering voor onze ambtelijke organisatie. Dit geldt met name voor de consulenten in de toegang, maar ook voor het beleidsteam betekent de nieuwe inrichting van de sociale basis een andere manier van werken. Voor interne bijeenkomsten en informatie en voor opleiding en scholing van de ambtelijke organisatie hebben we daarom een bedrag opgenomen van € 70.000.
We werken in de implementatie ook toe naar een zorgvuldige afronding van de dienstverlening van onze huidige (welzijns)partners. Dit proces gaat gepaard met frictiekosten. Samen met Stichting Welzijn Lingewaard (SWL) hebben we een beter beeld kunnen vormen van de frictiekosten. Deze kosten hebben betrekking op het dekken van de huidige tekorten van SWL en de afwikkeling van de opheffing van SWL. Dit leidt tot een hogere raming van deze kosten met € 100.000 ten opzichte van onze primaire raming.
Wij vinden het belangrijk om onze inwoners, onze eigen organisatie en onze maatschappelijke partners goed mee te nemen in de implementatie. Sinds 1 januari worden de kosten van de afdeling voor communicatie doorbelast naar het project van de sociale basis. Dit betekent een bijstelling van het geraamde budget met € 40.000 voor communicatie.

### Kostenbeheersing maatwerk

Het inzetten van een data-analist is nodig om goed te kunnen sturen. Wij hebben de opdracht in de markt gezet. Conform de aangeleverde offerte kost de inzet van de data-analist € 20.000 minder dan primair begroot.

### Beschermd Thuis

Vanwege het nieuwe uitstel van het rijk van de doordecentralisatie verwachten wij voor het inrichten van de toegang in 2025 € 30.000 minder te besteden. Ook verwachten wij dat wij door het uitstel van deze doordecentralisatie € 50.000 minder kosten maken voor ondersteuning op het gebied van wonen voor deze doelgroep. In de Begroting 2025 is de mutatie in de reserve Beschermd wonen, beschermd thuis niet correct opgenomen. We hebben de ambulantiseringsmiddelen die we ontvangen van centrumgemeente Arnhem abusievelijk niet volledig in de reserve Beschermd wonen, beschermd thuis gestort. We hebben € 106.000 te weinig in de bestemmingsreserve gestort. Dit corrigeren wij in deze rapportage wat leidt tot een extra storting in de reserve van € 106.000. Het activiteit handhavingsplan alcohol en drugspreventie (€80.000) vanuit beschermd wonen, beschermd thuis loopt van 2025 tot en met 2028.

### Lingewaardse ontwikkelagenda Jeugd

Vanuit de landelijke hervormingsagenda jeugd, in combinatie met de versterking van de sociale basis, vraagt de inzet voor het ontwikkelen van het expertiseteam jeugd € 46.500 meer dan primair begroot.

| Reserves | Sociaal domein | Beschermd wonen beschermd thuis |
|---|---|---|
| **Stand 1-1-2025** | 2.375.110 | 1.631.843 |
| Onttrekking obv bijgestelde raming 2025 | - 1.401.500 | - 552.000 |
| Storting bijdrage ambulantisering 2025 | | 371.450 |
| Extra storting ivm correctie | | 106.000 |
| **Begrote stand 31-12-2025** | 973.610 | 1.557.293 |
| | | |
| **Stand 1-1-2026** | 973.610 | 1.557.293 |
| Onttrekking obv bijgestelde raming 2026 | - 515.000 | - 552.000 |
| Begrote toevoeging | | |
| **Begrote stand 31-12-2026** | 458.610 | 1.005.293 |
| | | |
| **Stand 1-1-2027** | 458.610 | 925.293 |
| Begrote onttrekkingen | | - 80.000 |
| Begrote toevoeging | | |
| **Begrote stand 31-12-2027** | 458.610 | 1.005.293 |
| | | |
| **Stand 1-1-2028** | 448.610 | 925.293 |
| Begrote onttrekkingen | | - 80.000 |
| Begrote toevoeging | | |
| **Begrote stand 31-12-2028** | **458.610** | **845.293** |